

HAMLET VS HAMLET

naar **shakespeare**
van **tom lanoye** regie **guy cassiers**

TONEELHUIS

toneelgroepamsterdam

–
rolverdeling op achterzijde

van tom lanoye naar shakespeare

regie guy cassiers

dramaturgie erwin jans

scenografie ief spincemaille

lichtontwerp stefan alleweireldt

kostuums tim van steenbergen

geluidsdecor diederik de cock

productie toneelgroep amsterdam, toneelhuis

coproductie desingel internationale kunstcampus

–
assistentie regie lutje lievens

technische productieleiding stefaan deldaele, joost man

technische ploeg bram delafonteyne (techniek video),

jeroen kenens (geluid), anton leysen (decor), philip de witte

(licht), pepijn de paepe (video), jan meuwissen (geluid),

slp (decor)

uitvoering toneelbeeld decoratier toneelhuis: karl

schneider, patrick jacobs, jan palinckx, frederik liekens,

dries cleiren, sven soli

kostuumatelier toneelhuis christiane de feyter, erna van

goethem

productieleiding mien muys

kleedster kathleen van mechelen, monique van hassel

castingadviezen hans kemna

fotografie jan versweyveld

grafisch ontwerp brigiet van den berg, jan versweyveld

publiciteit annemarie blokker, kristin hex, fleur kruis,

leen van de put

druk ssp amsterdam

met dank aan gwen buijs, edith den hamer, vera

hendriksen, helena reniers, sandra verstappen

De voorstelling duurt circa 3u05, inclusief pauze.

Hamlet vs Hamlet is genomineerd voor het
Nederlands en Vlaams Theater Festival 2014.

#hamletvshamlet

HAMLET VS HAMLET

roeland fernhout, abke haring | amsterdam | 2014

De oude koning is vermoord door zijn broer, Claudius. De geest van de dode koning roept zijn zoon, Hamlet, op tot wraak. Hamlet wordt verscheurd tussen zijn verlangen om de moordenaar te straffen en zijn liefde voor zijn overspelige moeder, die kort na de moord met Claudius hertrouwt.

In de bewerking van Tom Lanoye staat Hamlet op de drempel van de volwassenheid. Hij is als adolescent oud genoeg om het machtsmisbruik in zijn omgeving te doorzien, maar voelt zich tevens verpletterd door de wereld van de volwassenen. De twijfel en verwarring die dat

oplevert, leidt tot grote verlamming. De getormenteerde monologen van Hamlet zijn hartenkreet en uitdrijving, een aanklacht tegen alle onrecht, maar ook een bezwering van de eigen lamlendigheid. Zijn daden bestaan vooral uit woorden. Hij is een mens zoals wij allemaal: inconsequent, dubbelslachtig, ambigu. In het nastreven van zijn ambities en in het bestrijden van zijn angsten komt hij oog in oog te staan met zichzelf.

Hamlet vs Hamlet is de eerste coproductie van Toneelgroep Amsterdam en Toneelhuis in een reeks van vier, gepland tussen 2014 en 2016.

–
tom lanoye

Tom Lanoye (1958) woont en werkt in Antwerpen en Kaapstad. Hij is één van de meest gelezen en gelauwerde schrijvers van het Nederlandse taalgebied en heeft zich bewezen in vrijwel alle literaire genres. In 1985 verscheen zijn prozadebuut Een slagerszoon met een brilletje. Daarna o.a. de romans Kartonnen dozen, Het goddelijke monster, Zwarte tranen, Boze tongen en Het derde huwelijk. Zijn boeken werden bekroond met talloze literaire prijzen. Lanoye won de Gouden Uil Publieksprijs en Henriette Roland Holstprijs voor zijn roman Sprakeloos. In 2013 ontving Lanoye de prestigieuze Constan-tijn Huygens-prijs voor zijn hele oeuvre.

Zijn theaterwerk wordt gespeeld op talloze Europese podia. Hij schreef onder meer voor Luk Perceval, Gerardjan Rijnders en Johan Simons en in 2011 De Russen! voor Ivo van Hove. De cyclus Ten Oorlog, een rigoureuze bewerking van Shakespeares koningsdrama's, was een groot succes in Nederland, België en Duitsland.

Tom Lanoye schreef Hamlet vs Hamlet in opdracht van Toneelgroep Amsterdam/Toneelhuis.

–
guy cassiers

Guy Cassiers (1960) behoort tot de top van de Europese theatermakers. Zijn eigenzinnige theatertaal waarin visuele technologie een geslaagd huwelijk aangaat met passie voor literatuur, wordt in binnen- en buitenland erg gewaardeerd. Hij ontving de Thersitesprijs van de Vlaamse critici voor zijn hele oeuvre (1997), de Amsterdamprijs voor de kunsten en de Werkpreis Spielzeit Europa van de Berliner Festspiele voor zijn Proustcyclus (2004), de Europese Theaterprijs voor Nieuwe Theatrale Realiteiten (2009) en, samen met Ivo van Hove, het Ere doctoraat voor Algemene Verdiensten van de Universiteit Antwerpen (2014). Cassiers is sinds 2006 artistiek directeur van Toneelhuis.

'In de bewerking die Tom Lanoye maakte van Hamlet staat de groei naar de volwassenheid centraal. In dat proces speelt de verbeelding een belangrijke rol. Hamlet wordt door zijn eigen verbeelding tegelijk gestimuleerd en geïsoleerd. Uiteindelijk raakt hij verstrikt in zichzelf. Hij bevindt zich in het centrum van de macht, maar gedraagt zich toch als een buitenstaander. Dat is de kern van zijn identiteitscrisis: hij valt niet met zichzelf samen. Hij verbrokkelt in fragmenten. Voor Tom en voor mij is dat ook een metafoor voor de politieke crisis die Europa op dit ogenblik doormaakt: enerzijds is er de ambitie om deel uit te maken van een geglobaliseerde wereld, anderzijds groeit de angst om het overzicht te verliezen en wordt er opnieuw gezocht naar lokale identiteit en zekerheid. Hamlet blijft een Europees stuk bij uitstek.'

Schijn, schijn —

En spat uiteen, vervloekte Zwarte Zon!

O dat dit al te valse vlees van mij

Mocht smelten, dooien tot het enkel dauw was!

Wel, allemachtig — vader? Vader! (lacht in wanhoop)

Ú had, indien u kon, de bries bestraft

Die haar te ruw in het gezicht blies. Zij?

Zij hing aan u, ze teerde op uw kus,

Alsof bij elke beet haar honger zwol.

En toch, een handvol weken later al...

Zwakte, uw naam is vrouw! Twee maandjes maar?

Elk beest dat hersens mist zou langer treuren!

Hamlet

De dramatische setting van Hamlet is het kasteel Elsinore. In de scenografie van Ief Spincemaille wordt het kasteel een abstracte ruimte, een hoge toren bestaande uit hangende panelen, die tegelijk een labyrint vormen en als projectieschermen gebruikt worden. Een doolhof van kleine ruimtes die tegelijk ook transparant zijn. Spincemaille creëert een universum dat zowel open als gesloten is. Waar binnen en buiten in elkaar overlopen. Waar de geest van Hamlets dode vader even reëel of fictief is als het spel van de toneelspelers. Waar iedere intimiteit publiek kan worden en ieder gesprek door derden afgeluisterd dreigt te worden.

Die ongemakkelijke transparantie trekt Spincemaille door in de doorschijnende vloer. Onder die glazen vloer ligt het afval van een gemeenschap die langzaam aan het vergaan is. *'Er is iets aan het rotten in dit land'*, weet Hamlet maar al te goed. Het verval is zichtbaar, maar wordt genegeerd totdat negeren niet meer mogelijk is. Langzaam verliest ook het kasteel zijn samenhang om zich uiteindelijk in het naakte licht te tonen als niet meer dan een constructie. Spincemaille ontwierp een scenografie die met het verhaal mee ademt en alle ruimte geeft aan de heftige emoties en tragische gebeurtenissen waar geen einde aan lijkt te komen.

Hamlet maak je alleen maar als je de gepaste Hamlet kunt casten. Voor Tom Lanoye was dat Abke Haring. Voor hem incarneert zij de androgynie van de adolescentie: mannelijk en vrouwelijk tegelijk. Het verhaal van Shakespeares tragedie is bekend. Hamlet is getraumatiseerd door de onverwachte dood van zijn vader en door het snelle huwelijk van zijn moeder Gertrude met zijn vaders broer Claudius. Dan verschijnt de geest van de dode vader aan Hamlet, die vertelt dat hij is vermoord door zijn broer en dat Hamlet wraak moet nemen, maar zijn moeder moet ontzien. Die ontmoeting stort Hamlet in een identiteitscrisis.

Hamlet is voor Tom Lanoye in alle opzichten een ‘tussenfiguur’. Hamlet is oud en intelligent genoeg om de machtsverhoudingen aan het hof te zien, maar hij bezit nog steeds de zuiverheid om zich daar bij voorbaat en principieel tegen te verzetten. Hij wordt voortgestuwd door de hooggestemde *Sturm und Drang* van iedere jonge generatie, maar tegelijk geeft hij zich rekenschap van alle gevolgen van zijn daden. Hij kijkt met afschuw naar wat er rondom hem gebeurt, maar zijn verbeelding houdt hem een tijdlang overeind. De onzekerheid die hem verscheurt, verwordt echter tot vertwijfeling en verlamming. Verontwaardiging, vrees, overmoed, onmacht, zelfhaat: al die gevoelens vechten om de bovenhand.

Hamlet is melancholisch én cynisch tegelijk – twee keer vroegoud. Alleen zijn verbale energie blijft onverminderd sprankelen, tot ook die uiteindelijk aftakelt.

In *Hamlet vs Hamlet* tonen Lanoye en Cassiers hoe een jonge generatie (Hamlet, Ophelia, Laërtes) er niet in slaagt een alternatief te creëren voor de verrotte wereld van haar ouders (Claudius, Gertrude, Polonius). Hamlet verliest zich in zijn onmacht en in de idealisering van zijn dode vader. Ophelia is verloren, heen en weer geslingerd tussen de begeerte van haar vader, haar broer en Hamlet. Laërtes gaat ten onder aan zijn mateloze destructieve dadendrang.

Lanoye en Cassiers verbeelden een samenleving die door buitenlandse vijanden wordt bedreigd, maar in de eerste plaats ten onder gaat aan paranoia, incestueuze verlangens en morele implosie. De wereld van Elsinor, het kasteel waar Hamlet woont, wordt een spiegelpaleis zonder uitgang, waarin alles zich tegen iedereen keert. En waarin Hamlet in de eerste plaats met zijn eigen schimmen vecht. *Hamlet vs Hamlet*.

– Erwin Jans

hamlet vs hamlet

antwerpen bourla do 4 t/m za 6 sep
amsterdam stadsschouwburg (020 624 23 11)
zo 7 sep, di 30 sep t/m za 4 okt

ensemble & gasten

kitty courbois, hélène devos, jip van den dool, roeland fernhout, fred goessens, janni goslinga, aus greidanus jr., marieke heebink, robert de hoog, gaitje jansen, hans keesting, hugo koolschijn, ramsey nasr, chris nietvelt, celia nufaar, frieda pittoors, alwin pulinckx, halina reijn, vanja rukavina, gijs scholten van aschat, bart slegers, eelco smits, mariana aparicio torres, johan van assche, juliette binoche, laura de boer, evgenia brendes, charlie-chan dagelet, katelijne damen, tamar van den dop, harm duco schut, marc van eeghem, suzanne grotenhuis, abke haring, fedja van huêt, kevin janssens, marwan chico kenzari, anna raadveld, camilla siegertsz, matteo simoni, karina smulders, leon voorberg

seizoen 14 | 15

premières

maria stuart
van friedrich schiller
regie ivo van hove
productie toneelgroep amsterdam/
toneelhuis
nov, dec 14, jan, feb, mrt 15

medea
van simon stone naar euripides
regie simon stone
dec 14, jan, feb, mrt, apr 15

antigone
van sophocles
regie ivo van hove
productie barbican london, théâtres
de la ville de luxembourg i.s.m.
toneelgroep amsterdam
coproductie edinburgh international
festival, théâtre de la ville – paris,
ruhrfestspiele recklinghausen
feb, mrt, apr, mei 15

koningin lear
van tom lanoye naar shakespeare
regie eric de vroedt
mrt, apr 15

songs from far away
van simon stephens
regie ivo van hove
coproductie mostra internacional de
teatro de são paulo
mrt 15

kings of war
van william shakespeare
regie ivo van hove
coproductie barbican london, holland
festival, théâtre national de chaillot
jun 15

een bruid in de morgen
van hugo claus
regie maren e. bjørseth
productie ta-2/frascati producties
okt 14

reprises

de entertainer
van john osborne
regie eric de vroedt
aug 14

the fountainhead
van ayn rand
regie ivo van hove
aug, sep, okt 14

hamlet vs hamlet
van tom lanoye naar shakespeare
regie guy cassiers
productie toneelgroep amsterdam/
toneelhuis
sep, okt 14

lange dagreis naar de nacht
van eugene o'neill
regie ivo van hove
sep 14

angels in america
van tony kushner
regie ivo van hove
sep, okt 14

scènes uit een huwelijk
van ingmar bergman
regie ivo van hove
coproductie kaaithheater
nov, dec 14

la voix humaine
van jean cocteau
regie ivo van hove
nov 14

othello
van william shakespeare
regie ivo van hove
nov 14, mei 15

nora
van henrik ibsen
regie thibaud delpeut
apr, mei 15

na de repetitie / persona
van ingmar bergman
regie ivo van hove
coproductie théâtre de la place (liège),
théâtres de la ville de luxembourg, maison
des arts de créteil
mei 15

ta-junior

king lear jr.
naar william shakespeare
regie victor mentink, priscilla vaudelle
mrt, apr 14

ta-alliantie

hetty & george
van george groot, adelheid roosen
regie titus muizelaar
coproductie adelheid | female economy,
bellevue lunchtheater
nov, dec 14

toneelgroep amsterdam marnixstraat 427 | 1017 pk amsterdam | (020) 795 99 00
tga.nl | info@tga.nl | @tgamsterdam | facebook.com/toneelgroepamsterdam

hamlet
abke haring

ophelia
gáite jansen

gertrude
chris nietvelt

laërtes
eelco smits

polonius
roeland fernhout

claudius
johan van assche

**de geest van
hamlets vader**
johan van assche

de geest van yorick
katelijne damen

rozenkrantz
marc van eeghem

guildenstern
kevin janssens

**grafdelvers en
toneelspelers**
marc van eeghem
kevin janssens

HAMLET VS HAMLET